

EUROPSKI UHIDBENI NALOG

Čulina, Marino

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:863242>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-05-14**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

Marino Čulina
EUROPSKI UHIDBENI NALOG
Završni rad

Šibenik, 2016.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

EUROPSKI UHIDBENI NALOG

Završni rad

Kolegij: Upravni i pravni sustav EU

Mentor: dr.sc., Ljubo Runjić, pred.

Student: Marino Čulina

Matični broj studenta: 143461353

Šibenik, srpanj 2016.

Sadržaj

UVOD	9
1. NADLEŽNOST EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA	11
2. POKRETANJE POSTUPKA IZVRŠAVANJA EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA, NAČIN KOMUNIKACIJE I ROKOVI	12
3. IMPLEMENTACIJA EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA	14
3.1. Implementacija europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj.....	15
3.2. Nadležna tijela u Republici Hrvatskoj za provedbu europskog uhidbenog naloga...	16
3.3. Slučajevi u kojima se europski uhidbeni nalog neće izvršiti.....	17
3.4. Načelo specijalnosti.....	19
4. EUROJUST.....	20
5. EUROPOL	23
6. INTERPOL	24
7. SLANJE EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA.....	25
7.1. Rokovi za predaju osobe.....	26
7.2. Mjere osiguranja predaje	27
7.3. Europski uhidbeni nalog i priznanje strane presude	28
7.4. Tranzit.....	30
8. EUROPSKI UHIDBENI NALOG I INSITUT ZASTARE.....	31
8.1. Načelo obostrane kažnjivosti.....	31
8.2. Uloga zastare u postupku predaje	33
9. ZAKLJUČAK	35
10. LITERATURA.....	36

EUROPSKI UHIDBENI NALOG

MARINO ČULINA

Ante Starčevića 41, marinoculina90@gmail.com

Europski uhidbeni nalog je nalog nadležnog pravosudnog tijela države članice Europske unije za uhićenje i predaju osobe koja se zatekne u drugoj državi članici u svrhu kaznenog progona ili izvršenja kazne zatvora ili mjere koja uključuje oduzimanje slobode. To je konkretna mjera u području kaznenog prava kojom se primjenjuje načelo međusobnog priznavanja između država članica Europske unije i načelo učinkovite suradnje i smatra se kamenom temeljcem pravosudne suradnje u kaznenim stvarima između država članica Europske unije. Europskim uhidbenim nalogom osigurana je dobra ravnoteža između učinkovitosti i strogih jamstava o poštovanju temeljnih prava uhićene osobe. Države članice i nacionalni sudovi moraju poštovati postupovna prava osumnjičenih ili optuženih osoba te odredbe Europske konvencije o ljudskim pravima. Svaka osoba uhićena na temelju europskog uhidbenog naloga, primjerice, ima pravo na odvjetnika, ako je potrebno i prevoditelja, u skladu s pravom države u kojoj je ona ili on uhićen/a. Europski uhidbeni nalog temelji se na sporazumu među državama članicama EU-a, takozvanoj okvirnoj odluci o europskom uhidbenom nalogu Države članice izradile su i smjernice za rad sustava europskog uhidbenog naloga u obliku Europskog priručnika o tome kako izdati europski uhidbeni nalog. Europski uhidbeni nalog zamjenjuje dugotrajne postupke izručenja među državama članicama EU-a pojednostavljenim sudskim postupkom predaje u svrhu kaznenog progona ili izvršavanja zatvorske kazne ili naloga o pritvoru. Europski uhidbeni nalog koji su izdala pravosudna tijela države članice vrijedi na cijelom području Europske unije.

(36 stranica / 0 slika / 0 tablica / 2 literaturna navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: europski uhidbeni nalog, Europski sud pravde

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 29.06.2016.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Final paper

Department of Administration

Professional Undergraduate Studies of Administration

EUROPEAN ARREST WARRANT

MARINO ČULINA

Ante Starčevića 41, marinoculina90@gmail.com

The European arrest warrant is an order of the competent judicial authorities of the Member State of the European Union for the arrest and surrender of the person who happens to be in another Member State for the purposes of criminal prosecution or executing a custodial sentence or measure involving deprivation of liberty. This is a concrete measure in the field of criminal law implementing the principle of mutual recognition between EU member states and the principle of effective cooperation and is considered the cornerstone of judicial cooperation in criminal matters between the Member States of the European Union. European arrest warrant provided a good balance between efficiency and strict guarantees on respect for the fundamental rights of arrested persons. Member States and national courts must respect the procedural rights of suspects or accused person and the provisions of the European Convention on Human Rights. Every person arrested under a European arrest warrant, for example, has a right to a lawyer, if necessary, and translators, in accordance with the law of the state where he or she is arrested / a. The European arrest warrant is based on agreement among the member states of the EU, the so-called Framework Decision on the European arrest warrant, Member States have drawn up guidelines for the operation of the European arrest warrant in the form of the European handbook on how to issue a European arrest warrant.

(36 pages / 0 figures / 0 tabels / 2 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Šibenik

Keywords: The European arrest warrant, Court of Justice

Supervisor: Ph.D. Ljubo Runjić, Lecturer

Paper accepted: 29.06.2016.

UVOD

Svrha europskog uhidbenog naloga je stvoriti brzu i učinkovitu pravosudnu suradnju u zemljama članicama Europske unije, čime se stvara područje slobode, sigurnosti i pravde suzbijanjem i sprječavanjem kriminaliteta i podiže razina zaštite temeljnih ljudskih prava osoba na koje se nalog odnosi.

Vijeće Europske unije donijelo je 13. lipnja 2002. Okvirnu odluku o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica. Okvirnom odlukom mijenja se dotadašnji sustav izručenja između država članica Europske unije. Tradicionalni sustav izručenja zamjenjuje se sustavom predaje između nadležnih sudskih (pravosudnih) vlasti. Pravni temelj tradicionalnog sustava izručenja između europskih država jest Europska konvencija o izručenju iz 1957. godine, donesena u okviru Vijeća Europe. Ta je konvencija izmijenjena i dopunjena dvama dopunskim protokolima iz 1975. i 1978. godine. Osim Konvencije i njezinih protokola, određena pitanja vezana za izručenje uređuje Europska konvencija o suzbijanju terorizma iz 1977. godine, također donesena u okviru Vijeća Europe. Unutar pravnih okvira Europske unije donesene su tri konvencije koje se u potpunosti ili djelomično odnose na izručenje i koje čine dio zajedničke pravne stečevine (the Union acquis), i to: 1. Konvencija iz 1990. kojom se primjenjuje Schengenski sporazum iz 1985. o postupnom ukidanju provjera na zajedničkim granicama, 2. Konvencija o pojednostavnjenom postupku izručenja između država članica Europske unije iz 1995. godine, 3. Konvencija koja se odnosi na izručenje između država članica Europske unije iz 1996. godine.

Sadržaj europskog uhidbenog naloga, odnosno informacije sadržane u njemu moraju biti dostatne da nadležnim sudskim vlastima države izvršenja omoguće donošenje odluke o izvršenju naloga odnosno predaji tražene osobe bez traženja dodatnih informacija od sudske vlasti izdavanja naloga.

- identitet i državljanstvo tražene osobe,
- ime, adresa, telefonski i telefaks broj i e-mail adresa sudske vlasti izdavanja naloga,
- dokazi o izvršnoj presudi, nalogu za uhićenje ili bilo kojoj drugoj izvršnoj sudskoj odluci koja ima jednak učinak,
- priroda i pravna kvalifikacija kaznenog djela,

- opis okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, uključujući vrijeme, mjesto i stupanj sudjelovanja tražene osobe u počinjenju kaznenog djela,
- izrečena kazna, ako postoji pravomoćna presuda, ili zapriječena kazna prema pravu države izdavanja naloga,
- ako je moguće, ostale posljedice kaznenog djela.

Europski uhidbeni nalog ne može se izdati za bilo koje kazneno djelo. Mora se raditi o kaznenom djelu koje ulazi u njegovo područje primjene. Europski uhidbeni nalog može se izdati za djela koja su po pravu države izdavanja naloga kažnjiva zatvorskom kaznom ili sigurnosnom mjerom maksimalnog trajanja od najmanje 12 mjeseci ili, ako je kazna već izrečena ili je sigurnosna mjera primijenjena, u trajanju od najmanje 4 mjeseca. Dakle, da bi država članica mogla izdati europski uhidbeni nalog, mora se raditi o djelu koje je po njezinu pravu kazneno djelo kažnjivo kaznom oduzimanja slobode, i to zatvorskom kaznom ili sigurnosnom mjerom. Europski uhidbeni nalog mora biti preveden na službeni jezik ili jedan od službenih jezika države izvršenja naloga. Svaka država članica može, u trenutku prihvaćanja Okvirne odluke ili kasnije izjaviti u deklaraciji koja će se pohraniti u Glavnom tajništvu Vijeća¹ da će prihvatiti prijevod na jedan ili više službenih jezika institucija Europskih zajednica. Europski uhidbeni nalog zamjenjuje dugotrajne postupke izručenja među državama članicama EU-a pojednostavljenim sudskim postupkom predaje u svrhu kaznenog progona ili izvršavanja zatvorske kazne ili naloga o pritvoru. Europski uhidbeni nalog koji su izdala pravosudna tijela države članice vrijedi na cijelom području Europske unije.

¹ Glavno tajništvo Vijeća je odgovorno za pružanje pomoći u radu Europskom vijeću i Vijeću Europske unije.

1. NADLEŽNOST EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA

Sljedeća kaznena djela, ako su u državi članici izdavanja naloga kažnjiva zatvorskom kaznom ili sigurnosnom mjerom maksimalnog trajanja najmanje tri godine, onako kako su definirana pravom države članice izdavanja naloga, dovest će, u skladu s odredbama Okvirne odluke i bez potvrde obostrane kažnjivosti, do predaje na temelju europskog uhidbenog naloga:

- sudjelovanje u zločinačkoj organizaciji, - terorizam, - trgovanje ljudima, - seksualno iskorištavanje djece i dječja pornografija, - nezakonito trgovanje drogama i psihotropnim supstancijama, - nezakonito trgovanje oružjem, strjeljivom i eksplozivima, - korupcija, - pronevjera, uključujući onu koja ide na štetu financijskih interesa Europskih zajednica u smislu Konvencije od 26. srpnja 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica, - pranje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, - krivotvorenje valute, uključujući euro, - kompjutorski kriminalitet, - kaznena djela protiv okoliša, uključujući nezakonito trgovanje ugroženim životinjskim i biljnim vrstama i raznolikostima, - uspostavljanje nezakonitog ulaska i boravka, - ubojstvo, teška tjelesna ozljeda, - nezakonito trgovanje ljudskim tkivom i organima, - otmica, nezakonito oduzimanje slobode i uzimanje talaca, - rasizam i ksenofobija, - organizirano ili oružano razbojništvo, - nezakonito trgovanje kulturnim dobrima, uključujući starine i umjetnička djela, - prijevara, - reketarenje i iznuda, - krivotvorenje i nezakonito umnožavanje proizvoda (piratstvo), - krivotvorenje službenih dokumenata i trgovanje tim krivotvorinama, - krivotvorenje sredstava plaćanja, - nezakonito trgovanje hormonskim supstancijama i ostalim poticateljima rasta, - nezakonito trgovanje nuklearnim i radioaktivnim materijalom, - trgovanje ukradenim vozilima, - silovanje, - palež, - kaznena djela koja spadaju u nadležnost Međunarodnog kaznenog suda, - otmica zrakoplova i brodova, - sabotaza.

2. POKRETANJE POSTUPKA IZVRŠAVANJA EUROPSKOH UHIDBENOG NALOGA, NAČIN KOMUNIKACIJE I ROKOVI

Policija može u skladu sa svojim ovlastima na temelju zakona kojim se uređuje policijsko postupanje uhititi osobu protiv koje je izdan europski uhidbeni nalog i predati je pritvorskom nadzorniku. Kopiju Europskog uhidbenog naloga ili upozorenje iz Schengenskog informacijskog sustava² i njegov prijevod dostavit će nadležnom županijskom državnom odvjetniku. Nakon što primi obavijest od pritvorskog nadzornika o pritvaranju, državni odvjetnik će ispitati uhićenika te će, ako ne odredi mjere opreza, naložiti policiji da ga u roku od 48 sati od trenutka uhićenja dovede nadležnom sucu istrage radi odluke o istražnom zatvoru i pokretanja postupka predaje. U postupku pred sudom pokrenutog na temelju europskog uhidbenog naloga državu izdavanja naloga zastupa nadležni državni odvjetnik.

Sud koji je izdao europski uhidbeni nalog poslati će posredstvom nacionalnog S.I.Re.N.E.³ ureda upozorenje putem Schengenskog informacijskog sustava (SIS) da potražuje određenu osobu radi izvršavanja europskog uhidbenog naloga ako nije poznato gdje se ta osoba nalazi. Takvo upozorenje ima isti učinak kao europski uhidbeni nalog. Ukoliko ne postoji mogućnost pristupa Schengenskom informacijskom sustavu posredstvom nacionalnog S.I.Re.N.E. ureda, nadležno tijelo može zaprimiti i proslijediti europski uhidbeni nalog putem INTERPOL-a.⁴

Postupak radi predaje tražene osobe je hitan. Ako je tražena osoba pristala na predaju, rješenje kojim se odobrava predaja mora biti doneseno u roku od deset dana od pristanka. Ako tražena osoba nije pristala na predaju, o njezinoj predaji mora biti odlučeno u roku od šezdeset dana od uhićenja ili prvog ispitivanja. Predaja mora biti izvršena bez odgode, a najkasnije u roku od deset dana po pravomoćnosti rješenja o predaji.

² Unutar šengenskog prostora redarstveni organi pojedinih država članica vrše tzv. dubinsku kontrolu, tijekom koje mogu kontrolirati i državljane država članica i državljane trećih zemalja. Ovo omogućuje Šengenski informacijski sustav (Schengen Information System – SIS) koji je nastao od davanja podataka država članica Schengena, te koji služi za međusobnu izmjenu podataka.

³S.I.Re.N.E ured je jedinstvena nacionalna kontakt točka za razmjenu svih dodatnih informacija vezanih za podatke iz Schengenskog informacijskog sustava (S.I.S.-a)

⁴ INTERPOL je međunarodna kriminalističko-policijska organizacija stvorena u svrhu međunarodne policijsko-kriminalističke suradnje.

Ako je predmet europskog uhidbenog naloga djelo za koje se može izreći kazna doživotnog zatvora ili mjera doživotnog oduzimanja slobode, sud može njegovo izvršenje uvjetovati:

- Postojanjem zakonom propisane mogućnosti preispitivanja izrečene kazne ili mjere na zahtjev osuđenika ili po službenoj dužnosti najkasnije 20 godina od izricanja sankcije, u državi izdavanja
- Pravom osuđenika da zatraži pomilovanje od daljnjeg izvršavanja kazne ili mjere na temelju prava ili sudske prakse u državi izdavanja
- Ako je europski uhidbeni nalog izdan u svrhu vođenja kaznenog postupka, a tražena osoba je državljanin Republike Hrvatske ili osoba koja ima prebivalište ili boravak na njezinu području, sud će predaju te osobe uvjetovati njezinim vraćanjem u Republiku Hrvatsku, ako joj bude izrečena sankcija u državi izdavanja, ta osoba je pristala izdržavati izrečenu sankciju u Republici Hrvatskoj
- Ako je europski uhidbeni nalog izdan u svrhu izvršenja kazne zatvora ili mjere koja uključuje oduzimanje slobode, a tražena osoba je državljanin Republike Hrvatske ili osoba koja ima prebivalište ili boravak na njezinu području i suglasila se s izdržavanjem kazne u Republici Hrvatskoj, sud će odgoditi odlučivanje o europskom uhidbenom nalogu. Radi preuzimanja izvršenja sankcije sud će od države izdavanja naloga zatražiti dokumentaciju i odrediti primjereni rok koji ne može biti duži od 15 radnih dana za njezinu dostavu. Rokovi iz članka 28. i 32. ovog Zakona počinju teći istekom roka koji je sud odredio za dostavu dokumentacije. Nakon pravomoćnosti odluke o preuzimanju izvršenja strane sankcije sud će odbiti priznanje europskog uhidbenog naloga.
- Ako je nadležni sud temeljem članka 94. stavka 2. točke 4. ovog Zakona odbio priznanje i izvršenje presude suda države izdavanja izrečene protiv hrvatskog državljanina ili osobe koja ima prebivalište ili boravak na području Republike Hrvatske, sud će odobriti predaju te osobe državi izdavanja u svrhu vođenja kaznenog postupka pod uvjetom njezina vraćanja u Republiku Hrvatsku radi izdržavanja sankcije izrečene u državi izdavanja, ako je osoba pristala izdržavati izrečenu sankciju u Republici Hrvatskoj.

3. IMPLEMENTACIJA EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA

Članice Europske unije koje su primjenjivale Okvirnu odluku Europskog vijeća, tijekom 2005. pokretale su postupke za ocjenu ustavnosti nacionalnih provedbenih propisa, a razlozi su bili nepoštovanje ograničenja koje ustavi postavljaju glede izručenja vlastitih državljana, odnosno nerazmjerno ograničenje ustavnog prava na neizručenje te nepostojanje sudske kontrole odluke o predaji u određenim slučajevima. Zbog toga je Okvirna odluka dovela do obustave izvršenja svih naloga u Njemačkoj a mnoge su države odbile izvršavati njemačke naloge na temelju načela reciprociteta. Novo njemačko implementacijsko zakonodavstvo doneseno je u srpnju 2006. Ustavni sud Poljske također je proglasio Nacionalni provedbeni zakon za europskim uhidbenim nalogom neustavnim, jer je poljski Ustav u vrijeme donošenja Provedbenog zakona sadržavao zabranu izručenja vlastitih državljana. No odluka o neustavnosti odgođena je za 18 mjeseci kako bi se Ustav uskladio s Okvirnom odlukom Europskog vijeća, što je i učinjeno. Isto je bilo i u Cipru koji je u kratkom vremenu nakon ustavne odluke izmijenio ustavnu odredbu o neizručenju vlastitih državljana. Protivljenje traženih pojedinaca izručenjem putem europskog uhidbenog naloga rezultiralo je postupcima i pred ustavnim sudovima Irske, Grčke i Češke, koje su, za razliku od Njemačke i Poljske, proglasile svoje implementacijsko zakonodavstvo sukladno ustavu.

Pojedine države članice Europske unije ograničile su primjenu europskog uhidbenog naloga, tako se u Francuskoj europski uhidbeni nalog primjenjuje na kaznena djela počinjena nakon 1. studenog 1993., a u Austriji, Italiji i Luksemburgu nakon 7. kolovoza 2002., kada je Okvirna odluka stupila na snagu.

3.1. Implementacija europskog uhidbenog naloga u Republici Hrvatskoj

Prema okvirnoj odluci vijeća, Hrvatski sabor donio je Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (ZoPSEU). Okvirna odluka sadrži samo odredbe o europskom uhidbenom nalogu, dok ZoPSEU⁵ ima brojniji sadržaj, 133 članka podijeljena u 9 poglavlja, te osim EUN sadrži i sljedeće instrumente pravosudne suradnje: nalog za osiguranje imovine ili dokaza, europski nalog za pribavljanje dokaza, priznanje i izvršenje naloga za oduzimanje imovine ili predmeta, priznanje i izvršenje odluka o novčanoj kazni, priznanje i izvršenje presuda kojima je izrečena kazna zatvora ili mjera koja uključuje oduzimanje slobode i priznanje i izvršenje presuda i odluka kojima su izrečene probacijske mjere i alternativne sankcije.

Hrvatska je također morala prilagoditi Ustav Okvirnoj odluci Europskog vijeća. Stoga je prilagođena odredba članka 9. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske koja je glasila:

"Državljanin Republike Hrvatske ne može biti prognan iz Republike Hrvatske niti mu se može oduzeti državljanstvo, a ne može biti ni izručen drugoj državi."

Nakon prilagodbe, ta odluka trenutno glasi:

"Državljanin Republike Hrvatske ne može biti prognan iz Republike Hrvatske niti mu se može oduzeti državljanstvo, a ne može biti ni izručen drugoj državi osim kada se mora izvršiti odluka o izručenju ili predaja donesena u skladu s međunarodnim ugovorom ili pravnom stečevinom Europske unije."

ZoPSEU stupio je na snagu ulaskom Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2013. Stupanjem Hrvatske u EU na adrese hrvatskih pravosudnih institucija stigli su i prvi europski uhidbeni nalozi, ukupno njih 84 do 2. srpnja 2013.

⁵ ZoPSEU - Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.

3.2. Nadležna tijela u Republici Hrvatskoj za provedbu europskog uhidbenog naloga

Hrvatsko Ministarstvo pravosuđa je središnje tijelo nadležno za koordiniranje pravosudne suradnje između domaćih nadležnih pravosudnih tijela i nadležnih pravosudnih organa drugih država članica Europske unije. Za primanje i prosljeđivanje instrumenata pravosudne suradnje nadležna su četiri županijska suda:

1. Županijski sud u Bjelovaru za područje nadležnosti sudova u Bjelovaru, Čakovcu, Koprivnici, Varaždinu, Virovitici i Zlataru
2. Županijski sud u Velikoj Gorici za područje nadležnosti županijskih sudova u Karlovcu, Puli, Rijeci, Sisku, Velikoj Gorici i Zagrebu
3. Županijski sud u Vukovaru za područje nadležnosti županijskih sudova u Osijeku, Slavanskom Brodu, Požegi i Vukovaru
4. Županijski sud u Zadru za područje nadležnosti županijskih sudova u Dubrovniku, Gospiću, Splitu, Šibeniku i Zadru.

3.3. Slučajevi u kojima se europski uhidbeni nalog neće izvršiti

Kod izvršenja Europskog uhidbenog naloga mogu postojati pravne smetnje za izručenje tražene osobe koje, prema ZPSKS-EU, mogu biti apsolutne ili relativne.

1. Apsolutne smetnje za izvršenje Europskog uhidbenog naloga jesu:

- Ako je Europski uhidbeni nalog izdan za djelo koje je u Republici Hrvatskoj obuhvaćeno amnestijom⁶, a na temelju zakona postoji nadležnost domaćeg suda,
- Ako je sud obaviješten da je tražena osoba već pravomoćno osuđena u nekoj od država članica za isto djelo pod uvjetom da je kaznena sankcija izvršena ili se trenutno izvršava ili se više ne može izvršiti prema pravu države u kojoj je donesena presuda,
- Ako tražena osoba u trenutku počinjenja kaznenog djela nije navršila 14 godina života,
- Ako djelo na koje se odnosi europski uhidbeni nalog ne predstavlja kazneno djelo prema domaćem zakonu,
- Ako se u Republici Hrvatskoj protiv osobe za kojom je izdan Europski uhidbeni nalog vodi kazneni postupak zbog istog djela zbog kojeg je nalog izdan, osim ako su se državni odvjetnik i nadležno tijelo države izdavanja sporazumjeli da postupak vodi pravosudno tijelo države izdavanja,
- Ako je domaće pravosudno tijelo odlučilo da neće pokrenuti kazneni postupak za djelo za koje je izdan Europski uhidbeni nalog jer je osumnjičenik ispunio obveze koje su mu naložene kao uvjet za nepokretanje postupka,
- Ako je prema domaćem pravu nastupila zastara kaznenog progona ili izvršenja kaznenopravne sankcije, a postoji nadležnost Republike Hrvatske na temelju domaćeg prava,
- Kao je sud zaprimio obavijest da je tražena osoba već pravomoćno osuđena u trećoj državi zbog istog djela, a sankcija je izvršena ili se trenutno izvršava ili se više ne može izvršiti prema pravu države u kojoj je donesena presuda.

⁶ Amnestija je opraštanje kazne počinitelju kaznenog djela koje se daje putem akta najviših tijela državne vlasti. Predstavlja opću osnovu za gašenje kaznene sankcije jer se može odnositi na sva kaznena djela, sve počinitelje i sve izrečene kazne. Takvo gašenje kazne može biti potpuno ili djelomično, ovisno o tome je li kazna oproštena u cijelosti ili djelomično.

2. Relativne smetnje zbog kojih pravosudno tijelo može odbiti izvršenje Europskog uhišbenog naloga jesu;

- Ako je domaće pravosudno tijelo odlučilo da neće pokrenuti kazneni postupak za djelo za koje je izdan nalog ili je kazneni postupak obustavljen ili je donesena pravomoćna presuda protiv tražene osobe u nekoj od država članica za isto djelo
- Kada se nalog odnosi na djela koja su u cijelosti ili djelomično počinjena na području Republike Hrvatske, ili su počinjena izvan teritorija države izdavanja, a domaće pravo ne dopušta kazneni progon za ta djela kada su počinjena izvan teritorija Republike Hrvatske.

3.4. Načelo specijalnosti

Osim za djelo zbog kojeg je osoba predana Republici Hrvatskoj na temelju izdanog europskog uhidbenog naloga, domaći sud protiv nje ne može za djelo počinjeno prije predaje voditi kazneni postupak niti izvršiti kaznenopravnu sankciju. Iznimno od odredbe stavka 1., sud može provesti kazneni postupak ili izvršiti kaznenopravnu sankciju:

- ako predana osoba, iako je imala mogućnost, nije napustila teritorij Republike Hrvatske u roku od 45 dana od puštanja na slobodu ili se u Republiku Hrvatsku vratila,
- za kazneno djelo za koje domaće pravo ne propisuje kaznu zatvora, a vođenje kaznenog postupka ne iziskuje primjenu mjere pritvora, istražnog zatvora i istražnog zatvora u domu,
- za kazneno djelo za koje domaće pravo propisuje novčanu kaznu, neovisno o činjenici da takva kazna može biti zamijenjena kaznom zatvora,
- ako je osoba pristala na predaju Republici Hrvatskoj, i tom prilikom se odrekla primjene načela specijalnosti,
- ako se predana osoba nakon predaje, u prisutnosti branitelja, dragovoljno i u potpunosti svjesna posljedica svoje izjave, na zapisnik izričito odrekla primjene načela specijalnosti,
- ako je nadležno tijelo države izvršavanja na zahtjev Republike Hrvatske sastavljen na način predviđen Zakonom, dalo suglasnost za vođenje kaznenog postupka ili za izvršenje kaznenopravne sankcije zbog djela počinjenog prije predaje osobe a koje nije bilo obuhvaćeno izvršenim europskim uhidbenim nalogom.

4. EUROJUST

Ured EU-a za pravosudnu suradnju podupire pravosudnu suradnju i suradnju nacionalnih nadležnih tijela u borbi protiv teškog organiziranog kriminala koji utječe na više država članica EU-a. Pomaže državama članicama EU-a u borbi protiv teškog organiziranog kriminala koji se odvija u više država članica EU-a:

- Koordiniranjem istraga i progona u koje su uključene najmanje dvije države članice
- Pomaganjem pri rješavanju sukoba nadležnosti

Olakšavanjem sastavljanja i provedbe pravnih instrumenata EU-a kao što su europski uhidbeni nalozi te nalozi za oduzimanje i zamrzavanje.

U tu svrhu Eurojust održava koordinacijske sastanke, osigurava financijsku pomoć i stručni doprinos zajedničkim istražnim timovima (JIT), organizira koordinacijske centre. U njega su uključena i tajništva Europske pravosudne mreže, mreže zajedničkih istražnih timova te mreže za istragu i progon počinitelja genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina (Mreža protiv genocida). Tijelo Eurojusta za donošenje politika sastoji se od po jednog višeg predstavnika iz svake države članice EU-a. Svaki od tih nacionalnih članova na čelu je nacionalnog ureda. Na čelu uprave je upravni direktor. Postoji i službenik za zaštitu podataka, koji radi neovisno o upravnom direktoru. Svake godine Eurojust :

- Otvara sve veći broj slučajeva (trenutačno gotovo 2 000)
- Održava gotovo 200 koordinacijskih sastanaka i vodi deset koordinacijskih centara.

Na koordinacijskim sastancima Eurojusta okupljaju se tužitelji, suci i policijski službenici. Njima su od koristi stručno znanje, prostorije i prevoditeljske usluge Ureda. Putni se troškovi i troškovi smještaja nadoknađuju. U koordinacijskim centrima se održavaju dani zajedničkog djelovanja na kojima sudionici mogu razmijeniti informacije o teškom organiziranom kriminalu koji se odvija u više država članica.

Eurojust je sklopio sporazume o suradnji s mnogim državama koje nisu članice EU-a, s povezanim institucijama EU-a, agencijama i partnerima te s međunarodnim organizacijama među kojima su:

- Europska pravosudna mreža
- Europski policijski ured (Europol)
- Europski ured za borbu protiv prijevvara (OLAF)
- Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije (Frontex)
- Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)

Svrha Eurojusta je omogućavanje efikasnog otkrivanja i procesuiranja počinitelja kaznenih djela organiziranog kriminala koji prelazi državne granice na teritoriju svih država članica. Osnovni ciljevi Eurojusta su poticanje i poboljšavanje suradnje vlasti država članica u području istrage i kaznenog progona, poboljšanje suradnje vlasti država članica u području međusobne pravne pomoći i provedbe zakona za izručenje, učinkovite istrage i vođenje procesa.

Nacionalni član u Eurojustu dužan je

- sudjelovati u radu kolegija Eurojusta, aktivnostima rukovođenja i rada organizacije Eurojusta,
- provoditi razmjenu podataka između Eurojusta i Republike Hrvatske,
- izvršavati sve zadatke koje je od njega zatražio kolegij Eurojusta, predsjednik Eurojusta, odnosno predsjednici timova, uključujući i obveze održavanja kontakta s Europskom komisijom i Europskim parlamentom, s Europskim policijskim uredom i Uredom Europske unije za suzbijanje prijevvara
- surađivati s Europskom pravosudnom mrežom u kaznenim stvarima
- pomagati pravosudnim tijelima Republike Hrvatske i država članica Europske unije u koordinaciji istraga koje se odnose na više država članica
- na zahtjev domaćih pravosudnih tijela posredovati u cilju koordiniranog izvršenja zamolnice za međunarodno pravnu pomoć

U svrhu ostvarivanja ciljeva Eurojusta nacionalni član ima sljedeće ovlasti:

- pristup podacima sadržanim u kaznenim evidencijama ili bilo kojoj drugoj evidenciji u Republici Hrvatskoj na isti način na koji je to državnom odvjetniku, odnosno zamjeniku državnog odvjetnika određeno zakonom Republike Hrvatske

- u ime Eurojusta zahtijevati od domaćih pravosudnih tijela postupanje sukladno člancima Zakona, kao i dostavljanje podataka potrebnih za provođenje posebnih dokaznih radnji ili drugih radnji u svrhu kaznenog progona.

Mandat nacionalnog člana traje najmanje četiri godine. Država članica podrijetla može produžiti mandat. Nacionalni član ne može biti smijenjen prije kraja mandata, bez prethodnog obavješćivanja Vijeća i navođenja razloga. Ako je nacionalni član predsjednik ili potpredsjednik Eurojusta, njegov mandat kao člana traje najmanje toliko da može izvršavati svoju funkciju kao predsjednik ili potpredsjednik za cijelo vrijeme na koje je izabran. Svi podaci koji se razmjenjuju između Eurojusta i država članica upućuju se preko nacionalnog člana. Kako bi ispunio ciljeve Eurojusta, nacionalni član ima najmanje jednak pristup podacima ili barem mora moći dobiti podatke sadržane u sljedećim vrstama evidencija svoje države članice koje bi mu bile dostupne u ulozi tužitelja, suca ili policijskog službenika na nacionalnoj razini:

- kaznene evidencije;
- evidencije uhićenih osoba;
- evidencije istraga;
- evidencije DNA;

Nacionalni član može izravno kontaktirati nadležna tijela svoje države članice.

5. EUROPOL

Europski policijski ured (Europol) pomaže nacionalnim tijelima za provedbu zakona u borbi protiv teških međunarodnih zločina i terorizma. Osnovan je 1999. godine sa sjedištem u Haagu (Nizozemska), direktor je Rob Wainwright. Europski policijski ured (Europol) agencija je EU-a za provedbu zakona čija je zadaća pomagati tijelima za provedbu zakona u državama članicama EU-a i tako doprinijeti sigurnosti Europe. Središnjem položaju u europskoj sigurnosnoj strukturi, Europol nudi jedinstven raspon usluga:

- potporu operacijama na terenu koje se odnose na provedbu zakona
- središnju točku za informacije o kriminalnim aktivnostima te
- centar za stručno znanje o provedbi zakona

Europol zapošljava oko 100 kriminalista, koji su među najobučenijima u Europi. To čini Europol jednim od mjesta s najvećom koncentracijom analitičkih kapaciteta u EU-u. Kriminalisti se u svom svakodnevnom radu služe najnovijim alatima za potporu istragama nacionalnih agencija. Kako bi nacionalnim partnerima omogućio bolji uvid u probleme s kojima se suočavaju i koji su povezani kriminalom, Europol izrađuje redovite dugoročne analize kriminala i terorizma. Na čelu Europola je direktor, koji je pravni zastupnik Europola i kojega imenuje Vijeće EU-a. Upravni odbor Europola daje strateške smjernice i nadgleda izvršenje zadaća Europola. Sastoji se od jednog visokog predstavnika iz svake države članice EU-a i Europske komisije. Svaka država ima nacionalnu jedinicu Europola, koja je posredničko tijelo između Europola i drugih nacionalnih agencija. Svakodnevno poslovanje Europola temelji se na njegovoj strategiji. Njegovi posebni ciljevi utvrđeni su u godišnjem programu rada Europola. EU je 2010. godine uspostavio višegodišnji ciklus politika radi osiguranja učinkovite suradnje između nacionalnih agencija za provedbu zakona i drugih tijela (u EU i drugdje) u području teškog međunarodnog i organiziranog kriminala. Suradnja se temelji na Europolovoj procjeni teškog i organiziranog kriminala (SOCTA). Korisnici Europola su:

- agencije za provedbu zakona, koje 24 sata dnevno dobivaju operativnu potporu
- vladini odjeli i privatna poduzeća koji surađuju s Europolom
- države članice EU-a, koje dobivaju potporu u svojim istragama, operativnim aktivnostima i projektima za suzbijanje zločinačkih prijetnji

6. INTERPOL

Međunarodna kriminalističko-policajska organizacija INTERPOL, poznata i kao ICPO stvorena je 1923. u svrhu međunarodne kriminalistiko-policajske suradnje. Riječ interpol, prvotno tek telegrafska adresa ove organizacije, službeno je postala dijelom njena imena 1956. godine. Interpol je druga najveća međunarodna organizacija u svijetu, nakon Ujedinjenih naroda, trenutno u njenu radu sudjeluje 190 država članica. Financirana je godišnjim priložima država članica, od kojih godišnje prima oko 40 milijuna €. Sjedište organizacije je u Lyonu, Francuska, a predsjednica Interpola je Mirelle Ballestrazzi iz Francuske. Trenutni tajnik, u trećem mandatu na tom mjestu, Amerikanac Ronald K. Noble, prvi je neeuropljanin na tom položaju. Zbog politički neutralne uloge koju izvršava, Ustav Interpola ne dozvoljava sudjelovanje u unutardržavnim kriminalističkim akcijama, te razrješavanju vojnih, političkih, vjerskih ili rasnih zločina. Rad Interpola usredotočen je na javnu sigurnost, antiterorizam, suzbijanje organiziranog kriminala, krijumčarenja, trgovanja ljudima, pranja novca, dječje pornografije, financijskog te “ high teh“ zločina, te korupcije. Od listopada 2001. godine, Interpol zapošljava 224 zaposlenika iz 54 države, od čega 112 policajca i 112 civila. Istog mjeseca, Interpol je počeo tranziciju rada od 9 do 5, u organizaciju koja djeluje bez prestanka, povećavajući tako djelotvornost. Cilj Interpola je olakšati međunarodnu policijsku suradnju. Akcija se poduzima u granicama postojećih Zakona u različitim zemljama i u duhu Opće deklaracije o ljudskim pravima.

7. SLANJE EUROPSKOG UHIDBENOG NALOGA

Ako je poznato mjesto na kojemu se nalazi tražena osoba, pravosudno tijelo koje ga izdaje može europski uhidbeni nalog poslati izravno pravosudnom tijelu izvršenja. Pravosudno tijelo koje izdaje europski uhidbeni nalog može, u svakom slučaju, izdati upozorenje o traženoj osobi putem Schengenskog informacijskog sustava (SIS). Takvo upozorenje šalje se u skladu s odredbama članka 95. Konvencije od 19. lipnja 1990. o primjeni Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. o postupovnom ukidanju nadzora na zajedničkim granicama. Upozorenje u Schengenskom informacijskom sustavu, praćeno informacijama iz članka 8. stavka 1., jednako je vrijedno kao i europski uhidbeni nalog. U prijelaznom razdoblju, sve dom SIS ne bude sposoban za prenošenje svih informacija iz članka 8., upozorenje je jednako vrijedno kao i europski uhidbeni nalog do trenutka kada pravosudno tijelo izvršenja ne primi izvornik u propisanom i valjanom obliku. Ako pravosudno tijelo koje izdaje europski uhidbeni nalog ne zna koje je nadležno pravosudno tijelo izvršenja, ono traži potrebne informacije, uključujući i putem kontaktnih točaka u okviru Europske pravosudne mreže s ciljem dobivanja tih informacija od države članice izvršenja. Ako to želi pravosudno tijelo koje izdaje europski uhidbeni nalog, slanje se može obaviti putem sigurnih telekomunikacijskih sustava Europske pravosudne mreže. Ako nije moguće služenje SIS-om, pravosudno tijelo koje izdaje nalog može europski uhidbeni nalog poslati putem Interpola. Pravosudno tijelo koje izdaje europski uhidbeni nalog može ga poslati bilo kojim sigurnim sredstvom koje omogućuje pisani trag pod uvjetima koji državi članici izvršenja omogućuju provjeru vjerodostojnosti. Sve poteškoće povezane sa slanjem ili vjerodostojnošću bilo koje isprave potrebne za izvršenje europskog uhidbenog naloga rješavaju se u izravnim kontaktima između uključenih pravosudnih tijela ili, ako je potrebno, uključivanjem središnjih tijela država članica. Ako tijelo koje primi europski uhidbeni nalog nije nadležno za postupanje u skladu s njime, automatski ga šalje nadležnom tijelu svoje države članice i o tome obavještava pravosudno tijelo koje ga je izdalo.

Ako je tražena osoba uhićena, nadležno pravosudno tijelo izvršenja, u skladu s nacionalnim pravom, tu osobu obavještava o europskom uhidbenom nalogu i o njegovu sadržaju te o mogućnosti njezina pristanka na predaju pravosudnom tijelu koje je izdalo europski uhidbeni nalog. Tražena osoba koja je uhićena u svrhe izvršenja europskog uhidbenog naloga ima pravo na pravnog zastupnika i tumača u skladu s nacionalnim pravom države članice izručenja.

7.1. Rokovi za predaju osobe

Tražena osoba se predaje što je moguće ranije, na datum koji dogovaraju oba tijela o kojima je riječ. Osoba se predaje najkasnije deset dana nakon donošenja pravomoćne odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga. Ako je predaja tražene osobe u predviđenom roku spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica, pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog odmah međusobno stupaju u kontakt i dogovaraju novi datum za predaju. U tom slučaju, predaja se obavlja u roku od deset dana od novog dogovorenog datuma. Po isteku rokova osoba se pušta na slobodu ako se još nalazi u pritvoru. Pravosudno tijelo izvršenja može, nakon donošenja odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga, odgoditi predaju tražene osobe kako bi se protiv nje mogao voditi kazneni progon u državi članici izvršenja, ili, ako je ona već osuđena, kako bi mogla na njezinu državnom području izdati kaznu izrečenu za kazneno djelo na koje se ne odnosi europski uhidbeni nalog. Umjesto odgode predaje, pravosudno tijelo izvršenja može privremeno predati traženu osobu državi članici koja izdaje uhidbeni nalog pod uvjetima koji se utvrđuju zajedničkim sporazumom između pravosudnog tijela izvršenja i pravosudnog tijela koje izdaje europski uhidbeni nalog. Sporazum se sastavlja u pisanom obliku, a njegovi su uvjeti obvezujući za sva tijela države članice koja izdaje uhidbeni nalog.

7.2. Mjere osiguranja predaje

Istražni zatvor radi predaje u postupku izvršenja europskog uhidbenog naloga predstavlja mjeru koja osigurava predaju tražene osobe i kao takav pravni institut valja ga i razmatrati. Kako ZPSKS-EU propisuje supsidijarnu primjenu odredaba Zakona o kaznenom postupku, različita je sudska praksa u odnosu na određivanje istražnog zatvora. Tako je npr. praksa Županijskog suda u Zagrebu (potvrđena od Vrhovnog suda Republike Hrvatske) utvrdila da je osnova određivanja istražnog zatvora radi predaje propisana u članku 26. stavcima 1. i 2. ZPSKS-EU, ne dovodeći ga u vezu s propisanim zakonskim osnovama za određivanje istražnog zatvora iz članka 123. Zakona o kaznenom postupku smatrajući te zakonske osnove neprikladnima postupku izvršenja europskog uhidbenog naloga. Zbog opasnosti od bijega, međutim opasnost od bijega mora biti postojeća u trenutku izvršenja europskog uhidbenog naloga, dok su tražene osobe locirane u Republici Hrvatskoj dostupne sudu jer u Republici Hrvatskoj prebivaju ili trajno borave na sudu poznatim adresama, pa evidentno ne postoji opasnost od bijega, dok nije moguće određivati istražni zatvor po navedenoj zakonskoj osnovi zbog eventualno moguće opasnosti od bijega.

Prvostupanjski sud razložno zaključuje da postoje okolnosti koje opravdavaju produljenje istražnog zatvora, a ne njegovu zamjenu nekim od blažih mjera osiguranja prisustva tražene osobe. Umjesto istražnog zatvora radi predaje, sud može odrediti neku od mjera opreza propisanih ZKP/08, pod uvjetom da se primjenom takve mjere može ostvariti svrha iz stavka 1. članka 26. ZPSKS-EU.

7.3. Europski uhidbeni nalog i priznanje strane presude

Dvije različite situacije regulirane su odredbama ZPSKS-EU u odnosu na postupanje prilikom odluke o predaji vlastitih državljana koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, protiv kojih je izdan europski uhidbeni nalog. U slučaju kada je izdan europski uhidbeni nalog radi kaznenog progona protiv tražene osobe u državi izdavanja, a tražena osoba je državljanin Republike Hrvatske s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, tražena osoba ima mogućnost (ako na nju pristane) da bude vraćena u Republiku Hrvatsku nakon okončanja kaznenog postupka u državi izdavanja europskog uhidbenog naloga radi izdržavanja izrečene kazne zatvora. U drugom slučaju, ako je protiv tražene osobe, državljanina Republike Hrvatske s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, izdan europski uhidbeni nalog radi izvršenja kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode, tražena osoba može se suglasiti s izdržavanjem navedene kazne zatvora u Republici Hrvatskoj, u kojem slučaju sud (izvan raspravno vijeće – s obzirom na to da je riječ o slučajevima gdje se tražene osobe protive predaji) odgađa odlučivanje o europskom uhidbenom nalogu kako bi od države izdavanja zatražio potrebnu dokumentaciju radi preuzimanja izvršenja strane sankcije. Naime, da bi tražena osoba mogla izdržati kaznu zatvora izrečenu u drugoj državi članici, potrebno je primijeniti načelo uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriče kazna zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji, što je regulirano Okvirnom odlukom Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenog 2008., prenesenom u pravni poredak Republike Hrvatske u glavi VII. ZPSKS-EU, sukladno članku 1. stavku 2. istog Zakona.

Pokretanje postupka priznanja i izvršenja presude, u pravilu, počinje kad nadležni sud zaprimi stranu presudu i potvrdu iz članka 103. stavka 1. ZPSKS-EU, ispitivanjem uvjeta iz Zakona, koji postupak ne može biti dulji od 90 dana i u tom roku mora odlučiti o priznanju presude i donijeti rješenje o upućivanju na izdržavanje. Okvirna odluka Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji. Postupak priznanja i izvršenja presude započinje inicijativom države izvršenja europskog uhidbenog naloga, radi zaštite interesa i prava njezinih državljana, također uz suglasnost tražene osobe, i to traženjem dokumentacije, dostavom koje započinje postupak priznanja i izvršenja presude, koji sada uvodi novi rok od 90 dana za priznanje presude i donošenje rješenja o upućivanju na izdržavanje kazne.

Navedenim rokom od 90 dana produljuje se rok od 60 dana u kojem se mora odlučiti o predaji povodom izdanog europskog uhidbenog naloga, koja je odgođena do odluke o priznanju presude. Iako će nužno doći do premašaja roka od 60 dana u kojem se mora odlučiti o predaji tražene osobe, pokretanje postupka priznanja i izvršenja presude opravdava prekoračenje, osobito jer je time upoznata država izdavanja europskog uhidbenog naloga. Međutim, u sudskoj praksi pojavio se problem trajanja istražnog zatvora u slučaju kada je protiv tražene osobe on i određen, i to isključivo iz osnove osiguranja predaje, dok u ovoj situaciji predaja nije moguća po sili zakona, pa pokretanjem postupka priznanja nestaje i razlog zbog kojeg je određen istražni zatvor.

7.4. Tranzit

Svaka država članica, osim ako se koristi pravom, u slučaju tranzita svojega državljanina ili osobe koja u njoj ima boravište u svrhe izvršenja zatvorske kazne ili mjere oduzimanja slobode, omogućuje tranzit preko svojeg državnog područja tražene osobe koja se predaje, pod uvjetom da je obaviještena o :

- identitetu i državljanstvu osobe protiv koje je izdan europski uhiđbeni nalog
- postojanju europskog uhiđbenog naloga
- vrsti i zakonskom opisu kaznenog djela
- opisu činjeničnog stanja u vezi s kaznenim djelom, uključujući datum i mjesto njegova počinjenja

Ako je osoba protiv koje je izdan europski uhiđbeni nalog u svrhe progona državljanin države članice tranzita ili u njoj ima boravište, tranzit može biti uvjetovan time da ta osoba, nakon saslušanja, mora biti vraćena državu članici tranzita kako bi u njoj izdržala zatvorsku kaznu ili mjeru oduzimanja slobode koja joj je izrečena u državi članici koja izdaje europski uhiđbeni nalog. Svaka država članica određuje tijelo zaduženo za primanje zahtjeva za odobravanje tranzita i potrebnih dokumenata, te sve ostale službene korespondencije koja se odnosi na zahtjev za odobravanje tranzita. Države članice o imenovanim tijelima obavještavaju Glavno tajništvo Vijeća. Zahtjev za odobravanje tranzita i potrebne informacije mogu se poslati tijelu imenovanom u skladu s odredbama bilo kojim sredstvom koje ostavlja pisani trag. Država članica tranzita svoju odluku šalje na isti način. Ova Okvirna odluka ne primjenjuje se u slučaju prijevoza zrakoplovom bez predviđenog slijetanja prije odredišta. Unatoč tome, ako dođe do nepredviđenog slijetanja, država članica koja izdaje uhiđbeni nalog tijelu imenovanom u skladu s odredbama pruža potrebne informacije.

8. EUROPSKI UHIDBENI NALOG I INSITUT ZASTARE

8.1. Načelo obostrane kažnjivosti

Načelo obostrane kažnjivosti izraz je suverenosti svake države te je usko povezano sa načelom uzajamnosti. Načelo obostrane kažnjivosti uvjetuje da određeno ponašanje mora predstavljati kazneno djelo i u zamoljenoj državi, a ne samo u državi moliteljici. Dok načelo uzajamnosti uvjetuje da se izručenje određene osobe dopusti samo ako bi država moliteljica u usporednoj situaciji, odnosno slučaju, dopustila izručenje. Ako određena država primjenjuje načelo obostrane kažnjivosti kao izraz suvereniteta, tada bez ispunjenja uvjeta obostrane kažnjivosti nema mogućnosti za ostvarenje načela uzajamnosti, a niti izručenja. Glavnu teorijsku problematiku predstavlja tumačenje odredbe čl. 10. ZPSKS-EU-a, što sve točno obuhvaća načelo obostrane kažnjivosti ili, drugačije, da li isključenje provjere dvostruke kažnjivosti obuhvaća samo obilježja kaznenog djela ili ne. Kao rezultat toga prijepora razvile su se teorije *in concreto* i *in abstracto*, koje, svaka na svoj način, pristupaju rješavanju spektra uvjeta načela obostrane kažnjivosti. Temelj teorije obostrane kažnjivosti *in concreto* može se objasniti na dva načina; da određeno ponašanje mora ispuniti sve uvjete kažnjivosti prema pravu zamoljene države i države moliteljice ili da određeno ponašanje mora zadovoljiti određene pretpostavke. U drugom slučaju, u obje države zahtjeva se ispunjenje slijedećih uvjeta:

1. Definicija kaznenog djela
2. Opravdanje
3. Isprika
4. Drugi razlozi koji isključuju kažnjivost

Zastara je nemogućnost zaštite nekog subjektivnog prava, odnosno progona ili primjene sankcije za delikt zbog proteka određenog vremena, u kojemu ovlaštenje za zaštitu prava, odnosno poduzimanje progona ili izvršenje sankcije nije vršeno. Prema odredbama KZ-a postoje tri tipa zastare. Tako KZ razlikuje zastaru kaznenog progona, zastaru izvršenja kazne i zastaru izvršenja sigurnosnih mjera, oduzimanja imovinske koristi i predmeta. Važno je napomenuti kako se odredba ZPSKS-EU-a u čl. 20. st. 2. t. 7. odnosi na sva tri oblika zastare propisana KZ-om. Prema Zakonu o kaznenom postupku sud u svakom trenutku pazi

na zastaru te ako utvrdi da je ona nastupila mora odmah obustaviti kazneni postupak, odbaciti optužni prijedlog ili presudom odbiti tužbu. Navedeno ukazuje na narav procesnog karaktera instituta zastare (zastara kao procesna smetnja) zbog čega se ne bi mogla ostvariti pripadnost instituta zastare u domenu uvjeta in concreto teorije. Međutim, postoji prijedpor o pravnoj naravi instituta zastare, gdje s jedne strane imamo zagovornike procesno pravnog, a s druge njezinog materijalno pravnog karaktera. Kompromisno rješenje je mješoviti karakter koji rješenje nalazi u djelomičnoj utemeljenosti u materijalnom, a djelomično u procesnom pravu. Ističem, da ukoliko bi se zastara tumačila isključivo kao institut materijalno pravnog karaktera, tada bi ovisno o pravnom sustavu mogla biti dio pretpostavaka teorije in concreto. Suprotno stajalištu teorije in concreto, teorija in abstracto drži definiciju kaznenog djela jedinim uvjetom koji se mora ispuniti u obje države, što posljedično isključuje provjeravanje ostalih uvjeta, pa i neovisno o teorijskom pristupu karakteru zastare, i postojanje zastare. U europskoj pravnoj teoriji postoji podijeljenost pristaša teorijama o obostranoj kažnjivosti. Zahtjev za ispunjenje uvjeta in concreto teorije u potencijalnih 28 pravnih sustava država članica definitivno ne smatram velikim korakom unaprijed u odnosu na „klasični“ sustav izručenja. Očito nepostojanje potpuno jednakih instituta, uvjet za kažnjivost u svim članicama povlači i nejednakosti pretpostavki što definitivno ne dovodi do ekonomičnosti, efikasnosti i, još važnije, do ukidanja formalnosti postupka. Teorija in abstracto, zbog ograničavanja provjere na samu definiciju kaznenog djela je varijanta koja može bolje odgovarati postavljenim ciljevima i svrsi predaje, odnosno generalno institutu europskog uhidbenog naloga.

8.2. Uloga zastare u postupku predaje

Prema Novoselcu, tumačenje obostrane kažnjivosti kao pretpostavke predaje ili primjene domaćeg kaznenog zakonodavstva na kaznena djela počinjena u inozemstvu ne obuhvaća ocjenu o zastari. Prema Krapcu ispitivanje obostrane kažnjivosti se svodi na smisao i sadržaj kaznenog djela po domaćem i stranom pravu, što ne uključuje procesne smetnje. Također u njemačkoj i francuskoj teoriji postoji suglasnost kako zastara ne utječe na dvostruku kažnjivost, odnosno kako nije predmet ispitivanja kada se ispituje dvostruka kažnjivost. U prilog tom tumačenju idu i odredbe Okvirne odluke u kojima se izričito navodi da se za djela koja nisu navedena u Katalogu, tražena osoba može biti predana pod uvjetom da djela zbog kojih je izdan europski uhidbeni nalog predstavljaju kazneno djelo u skladu s pravom države članice izvršenja, bez obzira na elemente ili opis kaznenog djela. Tom odredbom naglašava se činjenica da dvostruka kažnjivost obuhvaća samo obilježje kaznenog djela, što znači da ne obuhvaća procesne smetnje, odnosno zastaru. Europski zakonodavac time je izrazio svoje stajalište o tome smatra li zastaru dio onoga što sud ispituje u okviru ispitivanja načela obostrane kažnjivosti. Osim toga, odredbe naglašavaju i samu svrhu Kataloga kaznenih djela i pristup problemu postojanja obostrane kažnjivosti.

Naime, odredbe u prvom redu imaju za cilj zaštitu temeljnih prava i pravnih dobara Europske unije, jer ne dopuštaju da se nepropisivanjem određenih ponašanja kaznenim djelom izigrava sustav uspostavljen Okvirnom odlukom te se time zapravo ne ukida načelo obostranog kažnjavanja nego se ukida potreba provjeravanja, odnosno njegovog provođenja za određena kaznena djela okvirne odluke u okviru razloga za neizvršenje naloga izričito navodi zastara kao razlog za moguće neizvršenje te time što je odredio zastaru kao posebnu točku razloga za neizvršenje, a ne u okviru točke u kojoj kao razlog neizvršenja navodi da djelo nije kazneno djelo po pravu države izvršenja, europski zakonodavac jasno zastupa stajalište da zastaru smatra potpuno odvojenim od pitanja načela obostrane kažnjivosti i teorije *in concreto*. Navođenjem zastare kao relativne smetnje, europski zakonodavac je prepustio državama članicama da ovisno o teorijskom pristupu karakteru zastare donesu odluku o implementaciji tih točaka. Hrvatski zakonodavac je u ZPSKS-EU-u napravio određene promjene prebacivši određene relativne smetnje propisane Okvirnom odlukom u apsolutne smetnje za neizvršenje naloga. Između ostalih, po čl. 20. st. 2. ZPSKS-EU-a apsolutna smetnja za izručenje postoji kada kazneno djelo iz područja primjene europskog uhidbenog naloga ne predstavlja kazneno djelo prema domaćem zakonu, te slučaj kada je prema domaćem pravu nastupila zastara

kaznenog progona ili izvršenja kaznenopravne sankcije, a postoji nadležnost Republike Hrvatske na temelju domaćeg prava. Time je, slično kao i europski zakonodavac, nedvosmisleno poručio dvije stvari. Zastara ne potpada pod ispitivanje načela obostrane kažnjivosti, sud kada odlučuje o postojanju obostrane kažnjivosti neće provjeravati pitanje zastare, jer da potpada, zastara kao poseban razlog ne bi postojala. Odredbe koje govore o apsolutnim razlozima za neizvršenje jasno i precizno govore kako je nastup zastare po domaćem pravu apsolutna smetnja za izvršenje naloga. Suprotno stajalište, odnosno ono koje nastup zastare ne smatra smetnjom za izvršenje naloga, temelj nalazi u materijalnom karakteru zastare.

9. ZAKLJUČAK

Europski uhiđbeni nalog temelji se na sporazumu između država članica EU-a, takozvanoj Okvirnoj odluci o europskom uhiđbenom nalogu. U primjeni je u svih 28 država članica Europske unije te se pokazalo da instrument dobro funkcionira. Države članice međusobno surađuju putem navedenog naloga, te je znatno olakšano funkcioniranje država u pravosudnim stvarima. Suradnjom država dolazi i do boljih rezultata što je zapravo i svrha europskog uhiđbenog naloga. Nažalost, nalazimo se u svijetu prepunom zločina, korupcije, nepoštivanja ljudskih prava, i svakako je bitno pronalaziti načine kako suzbiti iste te učiniti svijet sigurnijim i boljim mjestom.

Europski policijski ured je također znatno olakšao pravosudnu suradnju država članica dajući ovlaštenim osobama država članica uvid u široki spektar informacija koje su obrađivane i prikupljane da bi se olakšalo suzbijanje kriminala. Uzimajući u obzir da Europska unija predstavlja međuvladinu i nadnacionalnu zajednicu europskih država, sama riječ zajednica ukazuje na suradnju i međusobnu pomoć, kako u pravosudnim tako i u ostalim područjima.

Europski uhiđbeni nalog izdaju nadležni sudovi u zemljama članicama EU u svrhu vođenja kaznenog postupka ili izvršenja izrečene kazne. Priznaju ga sve zemlje članice (uz uvjete propisane nacionalnim zakonodavstvom) te omogućuje postupak predaje traženih osoba i predstavlja jednostavniji, kraći i učinkovitiji postupak od postupka izručenja.

Ovaj oblik pravosudne suradnje nesporno je najbolji primjer primjene načela uzajamnog priznanja, jedini je oblik pravosudne suradnje koji su u svoja zakonodavstva implementirale sve državne članice Europske unije. No, praksa je ipak upozorila na neke pravne praznine i nesavršenosti ovog oblika pravosudne suradnje.

10. LITERATURA

1. https://e-justice.europa.eu/content_european_arrest_warrant-90-hr.do
2. <http://klinika.pravo.unizg.hr/content/europski-uhidbeni-nalog>
3. Turudić I., „Europski uhidbeni nalog s osvrtom na praksu hrvatskih sudova, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, sv. 21, br. 2, 2014.
4. Turudić, I., Pavelin Borzić, T., Bujas I., „Europski uhidbeni nalog“ Zagreb, Novi informator, 2014.
5. Filipović, H., „Implementacija Europskog uhidbenog naloga u pravni poredak RH, Policijska sigurnost sv. 21, br. 1, 2012.
6. http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol_agencies/europol/index_hr.htm
7. <http://hrcak.srce.hr/file/231639>